

1945. FEBRUÁR HÓ 13-ÁN SZABADULT FEL BUDAPEST

Öt évvel ezelőtt, 1945. február 13-án a Szovjet Hadsereg felszabadította Magyarországot fővárosát, Budapestet.

A Szovjet Hadsereg 1944. őszén, miután a fasiszta csapatokat Romániából kiverte, magyar földre lépett. A második és harmadik ukrán hadsereg az ellenség megerősített vonalait áttörve, több irányban nyomult Budapest felé, majd december végén áttörte az utolsó megerősített vonalakat a fővárostól észak-nyugatra. Az ellenség Budapestet védő csoportjai körül bezárult a gyűrű.

A Szovjet Hadvezetőség, hogy a felesleges vérontást, Budapest megsemmisítését és lakosainak életét megkímélje, ultimátumot küldött az ellenségnek, melyben javasolta a harc nélküli megadást. De az ultimátumot elutasították és a parlamentereket gyáván és orvul, a hadtörténelemben eddig még soha nem tapasztalt gázzal meggyilkolták.

A fasiszta banditák Budapest határában aljasul megölték a Szovjet Hadsereg békét hozó parlamentereit. Sztálin mégis táviratilag parancsot adott: Budapestet kímélni kell! A náci bestiák és magyarországi sakáljaik hajlandók lettek volna egész fővárosunkat rommálövetni, csak hogy néhány nappal vagy néhány héttel meghosszabbítsák saját gyalázatos létüket. És nem kétséges, hogy a nagyszerű szovjet tüzérség néhány óra alatt valóban porrá tudta volna zúzni a várost és védőit. Sztálin mégis inkább

Szovjet harcosok Budapest utcáin

utcáról utcára folyó ostromot rendelt el, a hős szovjet nép katonái vére és élete árán is megóvta országunk szívét, Budapestet, annak lakosságát és gyárainkat, melyek országunk iparának nagy részét jelentik. A sztálini szeretet gondoskodott arról, hogy újjáépítésünk munkája könnyebb legyen.

Ezekben a súlyos budapesti harcokban ismételten megmutatkozott a Szovjet Hadsereg magas katonai tudománya és hősiessége. Felhasználva a sztálingrádi utcai harcok gazdag tapasztalatait, lépésről-lépésre haladtak előre, harcolva minden házáért, háztömbéért, utcáért. Az utcai barrikádokon, a házakban, a háztetőkön, de még a föld alatt is dühös kézitusák folytak. Valamennyi fegyvernem mesteri együttműködésével, állandóan szorították vissza az ellenséget és egymásután foglalták el támaszpontjait; megkerülő hadmozdulatokkal, bátor, meglepetésszerű rajtaütésekkel, katonai leleménységgel harcoltak a győzelemért.

A szovjet harcosok Budapest utcáin nagyon sok kiváló katonai hőstettet hajtottak végre. *Oszadov* komszomol gárdista a harc legdöntőbb percében sem tántorodott meg, hanem a győzelemért feláldozta életét, és ezzel megismételte *Alexander Matroszov* hőstettét. A budapesti harcokban vált híressé *Ivan Muzika* géppuskás, aki egymaga az egyik ütközetben negyven fasisztát semmisített meg; *Besarabszkij* árkász közlegény pedig egymaga ezer ellenséges aknáat szedett fel Budapesten. *Uglanov* őrmester és *Serbakov* szakaszvezető mint felderítők, vakmerő vállalkozást hajtottak végre az ellenséges állások védelmi magjában.

Igy a gyűrű az ellenség körül állandóan szűkült. A hitleristák óriási vereségeket szenvedtek. A fasiszta hadvezetés ama próbálkozása, hogy légi úton szállítsanak erősítéseket, a szovjet légierő és tüzérség kiváló működésének következtében megdőlt. Miután ez nem sikerült, a fasiszták kísérletet tettek arra, hogy a városból kitörjenek. Először északra, utána

A parlament épületére kítűzik a Szovjet zászlót

pedig délre próbálkoztak. Ezek a kitérés kísérletek óriási harcoksi- és emberáldozatokba kerültek. Eredményt nem értek el, visszaverték őket és Budapesten a fasiszták sorsa megpecsételődött.

A szovjet csapatok január 18-án a balparti városrészt — Pestet — tisztították meg. A német fasiszta csapatok maradványai átmenekültek Budára és maguk után barbár módon felrobbantották a hidakat. Budán az előbbi elkeseredéssel folyt tovább a harc.

A körülrzárt nyilas és hitlerista csapatok, miután elvesztették a külső segítségbe vetett utolsó reményüket is, még egy utolsó, kétségbeesett kísérletet tettek a kitérésre. De egy dühödt éjjeli csatában az ellenség csapatait a szovjet erő szétverte és megsemmisítette.

Február 13-án Budapest elfoglalása befejeződött. Az ellenség 170.000 emberből álló csoportja letette a fegyvert. A szovjet csapatok 110.000 közlegényt és tisztet ejtettek foglyul és óriási mennyiségű hadiszákmány került a kezükbe.

Az ellenségre mért sztálini tíz csapás közül Budapest elfoglalása a kilencediknek volt a fényes betetőzése. Magyarország befejezte a németek oldalán vívott esztelen és céltalan háborúját. A Szovjet Hadsereg pedig folytatta az előnyomulást Ausztria és fővárosa — Bécs felé.

A Szovjet Hadsereg nagy felszabadító hőstettét és Sztálin generalisszimusz nagylelkűségét a baráti és ma már szövetségessé vált magyar nép szentül őrzi emlékezetében. A fővárosunk fölé emelkedő Gellért-hegyen, mely a körülrzárt ellenség utolsó támaszpontja volt, ma a város felszabadításáért folyó harcokban elesett szovjet hősök hatalmas emlékműve áll. Budapest lakosai minden év február 13-án rengeteg koszorút visznek oda, hogy ezzel adózzanak az elesett hősök emlékének, és ezzel is kifejezésre juttassák hálájukat a felszabadító Szovjet Hadsereg iránt.

BUDAPEST SZABAD!

Sztálin marsall napiparancsa

a 2. Ukrán hadseregesoport parancsnokának Malinovszkinak, a Szovjetunió marsalljának, a hadseregesoport vezérkari főnökének Zacharov vezérezredesnek és

a 3. ukrán hadseregesoport parancsnokának Tolbuchinnak, a szovjetunió marsalljának, a hadseregesoport vezérkari főnökének Ivanov altábornagynak.

A 2. ukrán hadseregesoport csapatai, együttműködve a 3. ukrán hadseregesoport csapataival, másfélhónapos ostrom kemény küzdelmei után, a nagyvárosi háború utcai harcainak nehéz körülményei között, ma, február 13-án befejezték a Budapesten körülzárt ellenséges kötelékek megsemmisítését s így teljes egészében elfoglalták a magyar fővárost, Budapestet, a német védelem fontos központját a Bécs felé vezető úton.

A budapesti harcok folyamán a 2. ukrán hadseregesoport csapatai több mint 110.000 ellenséges katonát és tisztet fogtak el, élükön Pfeffer Wildenbruch vezérezredessel, a budapesti kötelékek német parancsnokával, vezérkarával együtt és gazdag zsákmányt ejtettek fegyverekben és egyéb hadianyagokban.

A kivívott győzelem tiszteletére, a budapesti harcokban különösen kitűnt csapatok felterjesztendők a „Budapesti” név viselésére és kitüntetésekre.

Ma, február 13-án, 21 órakor, Hazánk fővárosa Moszkva, népünk nevében 324 ágyu 24 üdvlövésével tiszteleg a magyar fővárost, Budapestet elfoglaló 2. és 3. ukrán hadseregesoport hős katonái előtt.

Köszönet a Budapest elfoglalásában résztvett, az Önök által vezetett csapatok kiváló harci teljesítményéért.

Örök dicsőség a Hazánk szabadságáért és függetlenségéért elesett hősöknek!

Halál a német megszállókra

1945 február 13-án

I. SZTÁLIN
a Szovjetunió marsallja
a Vörös Hadsereg főparancsnoka

RÁKOSI MÁTYÁS ÜDVÖZLŐTÁVIRATA:

**A VÖRÖS HADSEREG FŐPARANCSNOKÁNAK,
SZTÁLIN ELVTÁRSNAK I**

A Vörös Hadsereg megteremtésének huszonhetedik évfordulója, alkalmából forró üdvözlötünket küldjük Önnek, a hősi Vörös Hadsereg főparancsnokának. Lelkesen köszöntjük a Vörös Hadsereg minden bátor katonáját, tisztjét, tábournokát és kívánjuk, hogy az eddigi győzelmeket hamarosan betetőzze a barbár német fasizmus végső veresége. A magyar nép soha el nem felejtí, hogy fővárosát, Budapestet a Vörös Hadsereg hősi katonái szabadították fel, hogy mennyi orosz vér ömlött azért, hogy hazánkról lehulljanak a német rablók bilincsei. Ha ma a száz sebtől vérző magyar nemzet újra megindulhat a felemelkedés útján, ha a népi erők szabadon foghatnak össze az új demokratikus Magyarország felépítésén, ha végre visszatérhetünk a haladó nemzetek sorába, úgy mindezt Önnek és az Ön vezetése alatt küzdő dicső Vörös Hadseregnek köszönhetjük. A magyar nemzet most fog hozzá az új hadsereg felállításához, hogy kivegye részét országának felszabadításából és maga is hozzájáruljon a gyűlölt német fasiszták és aljas magyar bérenceik kiirtásához. A magyar nép eddig is saját hőseinek tekintette a Vörös Hadsereg bátor katonáit, akik magyar földben pihenik örök álmukat. Az új magyar hadsereg vérével pecsételi meg a Szovjet és a magyar nép jó viszonyát és a közösen megvívandó harcokban rakja le a biztosítékát annak, hogy ez a jóviszony őszinte és örök barátsággá fejlődjék. Éljen a győzelmes Vörös Hadsereg! Éljen a Szovjet nép nagy vezére, Sztálin!

Budapest, 1945. évi február hó 22-én.

RÁKOSI MÁTYÁS